În marea trecere

1924

MOTTO: Opreste trecerea. Ştiu că unde
nu e moarte nu e nici iubire - ,şi totuşi to rog:
opreŞte, Doamne, ceasornicul cu care
ne măsuri destrămarea.

* CĂTRE CITITORI

Aici e casa mea. Dincolo soarele şi grădina cu stupi.
Voi treceţi pe drum, vă uitaţi printre gratii de poartă
şi aşteptaţi să vorbesc. - De unde să-ncep?
Credeţi-mă, credeţi-mă,
despre orişice poţi să vorbeşti cât vrei:
despre soartă şi despre şarpele binelui,
despre arhanghelii cari ară cu plugul
grădinile omului,
despre cerul spre care creştem,
despre ură şi cădere, tristeţe şi răstigniri
şi înainte de toate despre marea trecere.
Dar cuvintele sunt lacrimile celor ce ar fi voit
aşa de mult să plângă şi n-au putut.
Amare foarte sunt toate cuvintele,
de-aceea - lăsaţi-mă
să umblu mut printre voi,
să vă ies în cale cu ochii închişi.
[1924]

* PSALM

În marea trecere
1924

MOTTO: Opreste trecerea. Ştiu că unde
nu e moarte nu e nici iubire - ,şi totuşi to rog:
opreŞte, Doamne, ceasornicul cu care
ne măsuri destrămarea.

* CĂTRE CITITORI

Aici e casa mea. Dincolo soarele şi grădina cu stupi.
Voi treceţi pe drum, vă uitaţi printre gratii de poartă
şi aşteptaţi să vorbesc. - De unde să-ncep?
Credeţi-mă, credeţi-mă,
despre orişice poţi să vorbeşti cât vrei:
despre soartă şi despre şarpele binelui,
despre arhanghelii cari ară cu plugul
grădinile omului,
despre cerul spre care creştem,
despre ură şi cădere, tristeţe şi răstigniri
şi înainte de toate despre marea trecere.
Dar cuvintele sunt lacrimile celor ce ar fi voit
aşa de mult să plângă şi n-au putut.
Amare foarte sunt toate cuvintele,
de-aceea - lăsaţi-mă
să umblu mut printre voi,
să vă ies în cale cu ochii închişi.
[1924]

* PSALM

O durere totdeauna mi-a fost singurătatea to
ascunsă,
Dumnezeule, dar ce era să fac?
Când eram copil mă jucam cu tine
şi-n închipuire te desfăceam cum desfaci o jucărie.

Apoi sălbăticia mi-a crescut,
cântările mi-au pierit,
şi fără să-mi fi fost vreodată aproape
te-am pierdut pentru totdeauna
în ţărână, în foc, în văzduh şi pe ape.

Între răsăritul de soare şi-apusul de soare
sunt numai tină şi rană.
În cer te-ai închis ca-ntr-un coşciug.
O, de n-ai fi mai înrudit cu moartea
decât cu viaţa,
mi-ai vorbi. De-acolo unde eşti,
din pământ ori din poveste mi-ai vorbi.

În spinii de-aci, arată-te, Doamne,
să ştiu ce-aştepţi de la mine.
Să prind din văzduh suliţa veninoasă
din adânc azvârlită de altul să te rănească subt
aripi?

Ori nu doreşti nimic?
Eşti muta, neclintita identitate
(rotunjit în sine a este a),
nu ceri nimic. Nici măcar rugăciunea mea.

Iată, stelele intră în lume
deodată cu întrebătoarele mele tristeţi.
Iată, e noapte fără ferestre-n afară.
Dumnezeule, de-acum ce mă fac?
În mijlocul tău mă dezbrac. Mă dezbrac de trup
ca de-o haină pe care-o laşi în drum.

[1924]

* ÎN MAREA TRECERE

Soarele-n zenit ţine cântarul zilei.
Cerul se dăruieşte apelor de jos.
Cu ochi cuminţi dobitoace în trecere
îşi privesc fără de spaimă umbra în albii.
Frunzare se boltesc adânci
peste o-ntreagă poveste.

Nimic nu vrea să fie altfel decât este.
Numai sângele meu strigă prin păduri
după îndepărtata-i copilărie,
ca un cerb bătrân
după ciuta lui pierdută în moarte.

Poate a pierit subt stânci.
Poate s-a cufundat în pământ.
În zadar i-aştept veştile,
numai peşteri răsună,
pâraie se cer în adânc.

Sânge fără răspuns,
o, de-ar fi linişte, cât de bine s-ar auzi
ciuta călcând prin moarte.

Tot mai departe şovăi pe drum -
şi, ca un ucigaş ce-astupă cu năframa
o gură învinsă,
închid cu pumnul toate izvoarele,
pentru totdeauna să tacă,
să tacă.
[1923]

* PLUGURI

Prietene crescut la oraş
fără milă, ca florile în fereastră,

prietene care încă niciodată n-ai văzut
câmp şi soare jucând subt peri înfloriţi,
vreau să te iau de mână,
vino, să-ţi arăt brazdele veacului.

Pe dealuri, unde te-ntorci,
cu ciocuri înfipte-n ogor sănătos,
sunt pluguri, pluguri, nenumărate pluguri:
mari paseri negre
ce-au coborât din cer pe pământ.
Ca să nu le sperii -
trebuie să to apropii de ele cântând.

Vino - încet.
(1922)

* ÎN AMINTIREA ŢĂRANULUI ZUGRAV

Azi trăieşti în legenda ta
cum ai trăit în câmpuri şi în sat:
Mi-aduc aşa de bine aminte
de mânile tale grele ca tăvălugul
cu care pecetluiau sămânţa-n arătură.
Mi-aduc aminte de ochii tăi verzi ca mura necoaptă
şi de meşteşugul blând cu care zugrăveai
sfinţi atât de fragezi
parcă veneau de-a dreptul din lună.
Erai prieten cu toate minunile.
O fată ţi-a venit în ogradă să-ţi zică:
Spune-mi, spune-mi, cum s-a născut
pruncul Isus fără tată?
Într-o icoană-nchipuită de tine
i-ai arătat în aur şi-n albastru ceresc:
Astfel stat-a Maria-n genunchi,
cu ciocul întins peste ea
o pasăre, plutind, a scuturat o floare.
Ce-a mai venit se poate-asemăna numai c-un vis.
Din pulberea de floare
cernută peste tânărul ei trup

fecioara Maria
a legat rod ca un pom.
Nu semăna cu-această abia şoptită poveste inima ta?
Erai numai om, şi totuşi când ai murit
s-a adunat mult norod în pragul tău,
crezând că fără veste te vei ridica la cer
şi vei înălţa cu tine satul şi părnântul.
[1924]

* UN OM S-APLEACĂ PESTE MARGINE

M-aplec peste margine:
nu ştiu - e-a mării
ori a bietului gând?

Sufletul îmi cade în adânc
alunecând ca un inel
dintr-un deget slăbit de boală.
Vino sfârşit, aşterne cenuşă pe lucruri.
Nici o cărare nu mai e lungă,
nici o chemare nu mă alungă.
Vino sfârşit.

Pe coate încă o dată
mă mai ridic o şchioapă de la pământ
şi ascult.
Apă bate-ntr-un ţărm.
Altceva nimic, nimic,
nimic.

[1922]

* LINIŞTE ÎNTRE LUCRURI BĂTRÂNE

În apropiere e muntele meu, munte iubit.
Înconjurat de lucruri bătrâne

acoperite cu muşchi din zilele facerii,
în seara cu cei şapte sori negri
cari aduc întunericul bun,
ar trebui să fiu multumit.
Linişte este destulă în cercul
ce ţine laolaltă doagele bolţii.
Dar mi-aduc aminte de vremea când încă nu eram,
ca de-o copilărie depărtată,
şi-mi pare-aşa de rău că n-am rămas
în ţara fără de nume.
Şi iarăşi îmi zic:
nici o larmă nu fac stelele-n cer.
Da, ar trebui să fiu mulţumit.
[1923]

* CĂLUGĂRUL BĂTRÂN ÎMI ŞOPTEŞTE DIN PRAG

Tinere care mergi prin iarba schitului meu,
mai este mult pân-apune soarele?

Vreau să-mi dau sufletul
deodată cu şerpii striviţi în zori
de ciomegele ciobanilor.
Nu m-am zvârcolit şi eu în pulbere ca ei?
Nu m-am sfredelit şi eu în soare ca ei?

Viaţa mea a fost tot ce vrei,
câteodată fiară,
câteodată floare,
câteodată clopot - ce se certa cu cerul.

Azi tac aici, şi golul mormântului
îmi sună în urechi ca o talangă de lut.
Aştept în prag răcoarea sfârşitului.
Mai este mult? Vino, tinere,
ia ţărnă un pumn
şi mi-o presară pe cap în loc de apă şi vin.
Botează-mă cu pământ.

Umbra lumii îmi trece peste inimă.

[1922]

* ÎNVIERE DE TOATE ZILELE

O înviere e pretutindeni, pe drum
şi-n lumina deşteaptă.
Ochii mi se deschid umezi, şi sunt împăcat
ca fântânile din imperiul lutului.
Trecătorule, oricine-ai fi,
ridică şi tu peste mine mâna ta dreaptă.
Astăzi n-o să mai cert nici o fiinţă,
nici pietrele, nici oamenii, nici buruienele.
Sunt în mijlocul privighetorilor. Învie străbunii?
Rugăciunea de-atâtea ori începută
mi se sfârşeşte şi zic:
Tată, te iert că-n adânc
m-ai semănat între brazdele lumii.

Ziua vine ca o dreptate făcută pământului.
Flori peste fire de mari
îmi luminează din larg -
aureole pierdute pe câmp de sfinţii trecutului.
[1924]

* HERACLIT LÂNGĂ LAC

Lângă ape verzi s-adună cărările.
Sunt linişti pe-aici, grele şi părăsite de om.
Taci, câne care-ncerci vântul cu nările, taci.
Nu alunga amintirile ce vin
plângând să-şi îngroape feţele-n cenuşa lor.

Sprijinit de butuci îmi ghicesc soarta
din palma unei frunze tomnatice.
Vreme, când vrei să iei drumul cel mai scurt,
pe unde apuci?

Paşii mei răsună în umbră,
parc-ar fi nişte roade putrede
ce cad dintr-un pom nevăzut.
O, cum a răguşit de bătrâneţe glasul izvorului!

Orice ridicare a mâinii
nu e decât o îndoială mai mult.
Durerile se cer
spre taina joasă a ţărânii.

Spini azvârl de pe ţărm în lac,
cu ei în cercuri mă desfac.

[1922]

* BUNĂTATE TOAMNA

Pomi suferind de gălbinare ne ies în drum.
O minune e câteodată boala.
Pătrunse de duh,
feţele-şi lungesc ceara,
dar nimeni nu mai caută vindecare.

Toamna surâzi îngăduitor pe toate cărările.
Toamna toţi oameni încap laolaltă.
Iar noi cei altădat-atât de răi
azi suntem buni, parcă am trece fără viaţă
prin aurore subpământeşti.

Porţile pământului s-au deschis.
Daţi-vă mânile pentru sfârşit:
îngeri au cântat toată noaptea,
prin păduri au cântat toată noaptea
că bunătatea e moarte.
[1923]

* DIN CER A VENIT UN CÂNTEC DE LEBĂDĂ

Din cer a venit un cântec de lebădă.
Îl aud fecioarele ce umblă cu frumseţi desculţe
peste muguri. Şi pretutindeni îl and eu şi tu.

Călugării şi-au închis rugăciunile
în pivniţele pământului. Toate-au încetat
murind sub zăvor.

Sângerăm din mâni, din cuget şi din ochi.
În zadar mai cauţi în ce-ai vrea să crezi.
Ţărâna e plină de zumzetul tainelor,
dar prea e aproape de călcâie
şi prea e departe de frunte.
Am privit, am umblat, şi iată cânt:
cui să mă-nchin, la ce să mă-nchin?

Cineva a-nveninat fântânile omului.
Fără să ştiu mi-am muiat şi eu mânile
în apele lor. Şi-acuma strig:
O, nu mai sunt vrednic
să trăiesc printre pomi şi printre pietre.
Lucruri mici,
lucruri mari,
lucruri sălbatice - omorâţi-mi inima!
[1923]

* SUFLETUL SATULUI

Copilo, pune-ţi mânile pe genunchii mei.
Eu cred că veşnicia s-a născut la sat.
Aici orice gând a mai încet,
şi inima-ţi zvâcneşte mai rar,
ca şi cum nu ţi-ar bate în piept,
ci adânc în pământ undeva.
Aici se vindecă setea de mântuire

şi dacă ţi-ai sângerat picioarele
te aşezi pe un podmol de lut.

Uite, e seară.
Sufletul satului fâlfâie pe lângă noi,
ca un miros sfios de iarbă tăiată,
ca o cădere de fum din streşini de paie,
ca un joc de iezi pe morminte înalte.
[1922]

* NOI, CÂNTĂREŢII LEPROŞI

Mistuiţi de răni lăuntrice ne trecem prin veac.
Din când în când ne mai ridicăm ochii
spre zăvoaiele raiului,
apoi ne-aplecăm capetele în şi mai mare tristeţe.
Pentru noi cerul a zăvorât, şi zăvorâte sunt şi cetăţile.
în zadar căprioarele beau apă din mânile noastre,
în zadar cânii ni se închină,
suntem fără scăpare singuri în amiaza nopţi
Prieteni cari staţi lângă mine,
încălziţi-vă lutul cu vin,
desfaceţi-vă privirile peste lucruri.
Noi suntem numai purtători de cântec
sub glia neagră a tăriilor,
noi suntem numai purtători de cântec
pe la porţi închise,
dar fiicele noastre vor naşte pe Dumnezeu
aici unde astăzi singurătatea ne omoară.
[1924]

* SCRISOARE

Nu ţi-aş scrie poate nici acum acest rând,
dar cocoşi au cântat de trei ori în noapte -
şi-a trebuit să strig:
Doamne, Doamne, de cine m-am lepădat?

Sunt mai bătrân decât tine, mamă,
ci tot aşa cum mă ştii:
adus puţin de umeri
şi aplecat peste întrebările lumii.

Nu ştiu nici azi pentru ce m-ai trimis în lumină.
Numai ca să umblu printre lucruri
şi să le fac dreptate spunându-le
care-i mai adevărat şi care-i mai frumos?
Mâna mi se opreşte: e prea puţin.
Glasul se stinge: e prea puţin.
De ce m-ai trimis în lumină, Mamă,
de ce m-ai trimis?

Trupul meu cade la picioarele tale
greu ca o pasăre moartă.

[1923]

* TAINA INIŢIATULUI

Ziua din urmă. Omule, e-adevărat:
din tot ce-a fost,
nimic nu s-a schimbat,
roteşte sus acelaşi cer,
se-ntinde jos acelaşi pământ.
Dar un cântec s-a iscat în larg,
mare şi tainic, în larg.
S-ar zice că sicriile s-au desfăcut în adânc
şi din ele au zburat
nenumărate ciocârlii spre cer.
Omule, ziua de-apoi
a ca orice altă zi.
Îndoaie-ţi genunchii,
frânge-ţi mânile,
deschide ochii şi miră-te.
Omule, ţi-aş spune mai mult,
dar e-n zadar -

şi-afară de-aceea stele răsar
şi-mi fac semn să tac
şi-mi fac semn să tac.
[1923]

* DE MÂNĂ CU MARELE ORB
variantă

Îl duc de mână prin păduri.
Prin ţară lăsăm în urma noastră ghicitori.
Din când în când ne odihnim în drum.
Din vânăta şi mocirloasa iarbă
melci jilavi i se urcă-n barbă.

Zic: Tată, mersul sorilor a bun.
El tace - pentru că-i e frică de cuvinte.
El tace - fiindcă orice vorbă la el se schimbă-n faptă.

Subt bolta aspră de stejar
ţânţari îi fac o aureolă peste cap.
Şi iar plecăm.
De ce a tresărit?
Tată orb, fii liniştit, în jur nu e nimic.
Doar sus o stea
de cerul ei c-o lacrimă de aur se desparte.

Subt frunze nalte mergem mai departe, tot mai departe.
Dihănii negre
ne adulmecă din urmă
şi blânde mâncă ţărna
unde am călcat şi unde-am stat.
[1924]

* AMINTIRE

Unde eşti astăzi nu ştiu.

Vulturi treceau prin Dumnezeu deasupra noastră.
Alunec în amintire, e-aşa de mult de-atunci.
Pe culmile vechi unde soarele iese din pământ
privirile tale erau albastre şi-nalte de tot.
Zvon legendar se ridica din brazi.
Ochi atot înţelegător era iezerul sfânt.
În mine se mai vorbeşte şi astăzi despre tine.
Din gene, ape moarte mi se preling.
Ar trebui să tai iarba,
ar trebui să tai iarba pe unde-ai trecut.
Cu coasa tăgăduirei pe umăr
în cea din urmă tristeţe mă-ncing.
[1924]

* FIICA PÂMÂNTULUI JOACĂ

Spre dimineţile tale râd,
soare vechi, soare nou.
Paseri aprinse se zbat prin văzduh.
Cine mă cheamă, cine mn-alungă?
A-la-la! E-la-la!

Subt gliile verzi o biserică este.
Acum o mie de ani
s-a scufundat în pământ.
Şapte popi ţin şi azi
liturghie în ea pentru dracu.
E-la-la! Pentru dracu.

Muritori uriaşi, muritori pitici,
ţărâna de pe călcâie mi-o scutur
de crucile-nfipte pe casele voastre.
Clopotele să se tragă-ntr-o dungă.
Nimeni să nu mă ajungă.
A-la-la! E-la-la!

De-acuma joc. Fiica pământului
sânii şi-i îngrădeşte cu spini.
Se prăpădesc de vedenie

popii luminii,
popii adâncului.
[1924]

136
* AM ÎNŢELES PĂCATUL CE APASĂ PESTE CASA MEA

Am înţeles păcatul ce apasă peste casa mea
ca un muşchi strămoşesc.
O, de ce am tălmăcit vremea şi zodiile
altfel decât baba ce-şi topeşte cânepa în baltă?
De ce am dorit alt zâmbet decât al pietrarului
ce scapără scântei în margine de drum?
De ce am râvnit altă menire
în lumea celor şapte zile
decât clopotarul ce petrece morţii la cer?
Dă-mi mâna ta, trecătorule, şi tu care mergi,
şi tu care vii.
Toate turmele pământului au aureole sfinte
peste capetele lor.
Astfel mă iubesc de-acum:
unul între mulţi,
şi mă scutur de mine însumi
ca un câne ce-a ieşit dintr-un râu blestemat.
Sângele meu vreau să curgă pe scocurile lumii
să-nvârtă rotile
în mori cereşti.

Sunt tremur de fericire:
ziua întreagă deasupra mea
puterile păsăreşti au arătat în triunghiuri
spre ţinte luminoase.
[1923]

* PE APE

Porumbii mi i-am slobozit

să-ncerce pajiştea cerului,
dar sfâşiaţi de vânturi
se-ntorc înapoi. Pe vatra corăbiei
inima mi-o-ngrop subt spuză
să-şi ţină jăratecul. Paserea focului
nu-mi mai fâlfâie peste pereţi.
Dăinuie veşnic potopul.
Niciodată nu voi ajunge
s-aduc jertfa subt semnul înalt
al curcubeului magic.

Pentru un fagure sterp
mi-am ucis stupii flămânzi.
Cel din urmă dobitoc
cu-nţelepciune s-a prăpâdit.
Ochiul său profetic deschis
e singura veste prin neguri.
în mare rămâne muntele Ararat,
de-a pururi fund de ape,
tot mai adânc,
tot mai pierdut
fund de ape.
[1924]

* FIU AL FAPTEI NU SUNT

Fără de număr sunteţi, fii ai faptei,
pretutindeni pe drumuri, subt cer şi prin case.
Numai eu stau aici fără folos, nemernic,
bun doar de-necat în ape.
Totuşi aştept, de mult tot aştept
vreun trecător atotbun şi-atotdrept ca să-i spun:
O, nu-ţi întoarce privirea,
O, nu-mi osândi nemişcarea.
Cresc între voi, ci umbrit de mânile mele
misticul rod se rotunjeşte în altă parte.
Nu mă blestemaţi, nu mă blesternaţi!

Prieten al adâncului,
tovarăş al liniştei,

joc peste fapte.
Câteodată prin fluier de os strămoşesc
mă trimit în chip de cântec spre moarte.

Întrebător fratele mă priveşte,
mirată mă-ntâmpină sora,
dar încolăcit la picioarele mele
m-ascultă şi mă pricepe prea bine
şarpele cel cu ochii de-a pururi deschişi
spre-nţelepciunea de dincolo.

[1924]

* BUNĂVESTIRE

În noaptea asta lungă, fără sfârşit,
o femeie umblă subt cerul apropiat.
Ea înţelege mai puţin decât oricine
minunea ce s-a-ntâmplat.
Aude sori cântăreţi, întreabă,
întreabă şi nu înţelege.
În trupul ei stă închis ca într-o temniţă bună
un prunc.
De nouă ori se-nvârte discul lunei
în jurul pruncului.
El rămâne nemişcat şi creşte mirându-se.

.....

În noua noapte fără sfârşit
ciobanii păzesc naşterea unor semne cereşti.
Mă duc între ei să vestesc:
Tăiaţi-vă mieii pe cruce
În amintirea jertfei ce se va face.
Ridicaţi-vă de lângă foc
în cojoace cu flăcări de lână.
Luaţi făclia ce-am aprins-o
în steaua coborâtă
deasupra ieslelor roase de boi
şi daţi-o mai departe

din mână în mână.
În curând fiul omului va căuta un loc
unde să-şi culce capul,
răzimându-şi-1 ca şi voi
de pietre ori de câni adormiţi.

În curând rănile purtate prin văile noastre
s-or vindeca
închizându-se ca florile la întuneric.
În curând picioare albe
vor umbla peste ape.
[1924]

* CUVÂNTUL DIN URMĂ

Arendaş al stelelor,
străvechile zodii
mi le-am pierdut.
Viaţa cu sânge şi cu poveşti
din mâri mi-a scăpat.
Cine mă-ndrumă pe apă?
Cine mă trece prin foc?
De paseri cine mă apără?

Drumuri m-au alungat,
De nicăieri pământul
nu m-a chemat.
Sunt blestemat !

Cu cânele şi cu săgeţile ce mi-au rămas
mă-ngrop,
la rădăcinile tale mă-ngrop,
Dumnezeule, pom blestemat.

[1924]

* SEMNE

Porumbii-proroci îşi scaldă
aripile înnegrite de funingine
în ploile de sus.
Eu cânt -
semne, semne de plecare sunt.

Din oraşele pământului
fecioare albe vor porni
cu priviri înalte către munţi.
Pe urma lor vor merge tineri goi
spre sori păduratici,
şi tot ce e trup omenesc va purcede
să mai înveţe odat'
poveştile uitate ale sângelui.

Mi-am pecetluit cu ceară casa,
să nu mai întârziu
unde jocuri şi răstigniri
n-or mai trece pe uliţi
şi nici o adiere de om
din veac în veac pe subt bolţi.
Poduri vor tăcea.
Din clopote avântul va cădea.
Din depărtatele sălbăticii cu stele mari
doar căprioare vor pătrunde în oraşe
să pască iarba rară din cenuşă.
Cerbi cu ochii uriaşi şi blânzi
intra-vor în bisericile vechi
cu porţile deschise,
uitându-se miraţi în jar.
Lepădaţi-vă coarnele moarte,
bătrânilor cerbi,
cum pomii îşi lasă frunza uscată,
şi-apoi plecaţi:
aci şi ţărâna învenineză,
aci casele au încercat cândva
să ucidă pe copiii omului.
Scuturaţi-vă de pământ
şi plecaţi,

căci iată - aci vinul nebun al vieţii
s-a scurs în scrum,
dar orice alt drum duce în poveste,
în marea, marea poveste.
[1923]

Table of Contents

Title page
Prietene crescut la oraș

Table of Contents

Title page 1
Prietene crescut la oraş 3